

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 13/3387

SAMLET SAKSFRAMSTILLING - HØRING - NOU 2013: DET LIVSSYNSÅPNE SAMFUNN

Saksbehandler:	Per S Rønningen	Arkiv: C81 &13
Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
40/13	Kultur- og fritidsutvalget	24.09.2013

Rådmannens innstilling:

Rådmannen anbefaler at Kultur- og fritidsutvalget fatter følgende vedtak:

1. Sandefjord kommune slutter seg til utvalgets forslag til prinsipper for tros- og livssynspolitikken.
2. Sandefjord kommune slutter seg til utvalgets forslag om å overføre gravferdsforvaltningen til kommunene.
3. Sandefjord kommune slutter seg til utvalgets forslag om overføring av kommunens ansvar for finansiering av tros- og livssynssamfunn til staten. Dersom ordningen finansieres ved reduksjon av rammeoverføringen fra stat til kommune, forutsettes det at denne reduksjonen ikke er større enn den kostnaden den lokale kommune har hatt til andre tros- og livssynssamfunn.

Møtebehandling:

Kultur- og fritidsutvalget behandlet saken i møte den 24.09.2013:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Kultur- og fritidsutvalgets vedtak:

1. Sandefjord kommune slutter seg til utvalgets forslag til prinsipper for tros- og livssynspolitikken.
2. Sandefjord kommune slutter seg til utvalgets forslag om å overføre gravferdsforvaltningen til kommunene.
3. Sandefjord kommune slutter seg til utvalgets forslag om overføring av kommunens ansvar for finansiering av tros- og livssynssamfunn til staten. Dersom ordningen finansieres ved reduksjon av rammeoverføringen fra stat til kommune, forutsettes det at denne reduksjonen ikke er større enn den kostnaden den lokale kommune har hatt til andre tros- og livssynssamfunn.

SAKSUTREDNING:

Bakgrunn

Utredningen ble avgitt av tros- og livssynsutvalget (Stålsett-utvalget) 7.1.2013.

Høringsinstanser er offentlige myndigheter, forvaltningsinstitusjoner, Den norske kirke, tros- og livssynssamfunn, frivillige organisasjoner, arbeidslivsorganisasjoner m.fl.

Høringsfristen er satt til 30. august 2013, men departementet er gjort oppmerksom på at kommunens uttalelse vil foreligge etter KF-utvalgets møte i september.

Utredningen er svært omfattende. Sandefjord kommunes høringsuttalelse begrenses til å handle om de punktene i utvalgets utredning som har relevans for kommuner generelt og Sandefjord kommune spesielt.

Dette gjelder

kap. 14 og 15 om livssynsåpne seremonirom,

kap. 18 om gravferdsforvaltningen,

kap. 22 til 26 om offentlig økonomisk støtte til tros- og livssynssamfunnene.

Kort om de aktuelle kapitlene i ”NOU 2013-1 Det livssynsåpne samfunn”

Generelt.

Utvalget har satt opp åtte prinsipper som er lagt til grunn for de vurderinger og forslag det kommer med.

1. Tros- og livssynsfriheten beskyttes for alle
2. Den enkeltes tros- og livssynspraksis må ikke krenke andres rettigheter og friheter.
3. Ikke-diskriminering: Staten må ikke utsette noen for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling på grunn av deres tros- eller livssynspraksis.
4. Det legges aktivt til rette for alle borgeres tros- og livssynspraksis.
5. Likebehandling: Staten bør tilstrebe at enhver borger får – i prinsipp og i rimelig praksis – samme grad av støtte til sin tros- og livssynsutøvelse.
6. Statens aktive tros- og livssynspolitik må i sin utforming vurderes opp mot sentrale fellesverdier: demokrati, rettstat, menneskerettigheter, ikke-diskriminering og likestilling.
7. Organisert tros- livssynssamfunn som mottar statlig støtte, må forventes å vise vilje til åpenhet og vise annen tros- og livssynsutøvelse den samme respekt som en selv forventer og nyter godt av.
8. Alle bør akseptere å bli eksponert for andres tros- og livssynspraksis i det offentlige rom.

Livssynsåpne seremonirom.

Utvalget ser behovet for å etablere livssynsåpne seremonirom og forsterker den tverrpolitiske kirkeforlikavtalen fra 2008 med oppfordring til et forsterket kommunalt ansvar for dette.

Utvalget peker på at det innenfor offentlige institusjoner der mennesker oppholder seg store deler av dagen, vil kunne være behov for å etablere egnede rom for tros- og livssynsmessig aktivitet. Disse trenger ikke være egne tilrettelagte rom for bestemte religioner, men gjerne livssynsåpne stillerom som kan være i fleksibel bruk for ulike grupper.

Det bør stilles krav til nye offentlige bygg, som er ment som allmenne forsamlingslokaler, om at disse tilrettelegges slik at de kan fungere som livssyns åpne lokaler.

Gravferdsforvaltningen.

Gravferd og ritualer rundt dødsfall står sentralt i de fleste religioner og livssyn. En helhetlig tros- og livssyns politikk basert på likebehandling og ikke-diskriminering forutsetter at minoriteters behov blir ivaretatt gjennom de rammer gravferdsforvaltningen legger opp til. Også de som ikke er tilknyttet noe bestemt tros- eller livssynssamfunn må ivaretas. Dette gjelder både for de seremonier og ritualer som tilhører dødsfall og gravferd, og for selve gravferdsforvaltningen. Utvalgets flertall ser det ikke som en rimelig ordning i et pluralistisk samfunn at ett trossamfunn skal ivareta gravferdsforvaltningen. Utvalget går derfor inn for et kommunalt ansvar for gravferdsforvaltningen ved å anbefale at ansvaret for dette overføres fra Den norske kirke til kommunene.

Offentlig økonomisk støtte til tros- og livssynssamfunnene.

Utvalget foretar i utredningen en nøye gjennomgang av tros- og livssynssamfunnenes økonomi og offentlige finansieringsordninger der bl.a. kommunene yter tilskudd.

Tilskuddet er et beløp pr medlem som fremkommer når kommunens utgifter til den norske kirke deles på medlemstallet i den norske kirke. Det betyr at det er store forskjeller på tilskuddssatsene fra kommune til kommune. Utvalget har beregnet at gjennomsnittet for 2012 var omlag 490 kr pr medlem.

Utvalget mener at kommunens rolle knyttet til den lovbestemte finansieringen av tros- og livssynssamfunnene er blitt redusert til en utbetalingsinstans og foreslår at det fulle ansvaret for tilskudd til tros- og livssynssamfunn, og dermed for økonomisk likebehandling, overføres til staten. Utvalget peker på at en slik omlegging vil gi betydelige administrative innsparinger på kommunalt nivå.

Utvalget mener det er grunn til å være usikker på om kommunens utgifter til dette formålet faktisk tilsvarer det som kommunen etter dagens lov skal være og at det bør vurderes å gjennomgå dette i et mindre utvalg av kommuner for å kunne beregne det "riktige" tilskuddsbeløpet til tros- og livssynssamfunnene.

Utvalget tilrår en overføring av dagens utgiftsnivå knyttet til tilskuddsordningen fra kommunens rammetilskudd til staten i tråd med vanlige prosedyrer for slike funksjonsendringer mellom forvaltningsnivåene.

Utvalget drøfter også hvilke krav tros- og livssynssamfunn bør oppfylle for å bli tilskuddsberettiget, og hvordan medlemstall skal telles og kontrolleres. Dette gjelder også telling av Den norske kirkes medlemstall.

Et sammendrag av hele utredningen er vedlagt.

Hele utredningen på 437 sider kan leses på:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/nouer/2013/nou-2013-1.html?id=711212>

Rådmannens merknader.

Utvalget har, etter rådmannens mening, lagt viktige prinsipper til grunn for sitt arbeid. Utredningen handler ikke om stat – kirke, men om praktiske tiltak for å møte alle tros- og livssynssamfunn med åpenhet og likhet.

I Sandefjord er to av gravkapellene, Ekeberg og Orelund, tilrettelagt for livssynsåpne seremonier. I tillegg er det mulig å gjennomføre livssynsåpne seremonier på Vestfold krematorium som ligger i Sandefjord kommune. I kommunens institusjoner som eksempelvis Nygård sykehjem og Kamfjord sykehjem, er det mulig å etterkomme behovet for stillerom når det måtte oppstå.

Gravferdsforvaltningens hovedoppgave er primært å åpne og lukke grav ved gravferd, inngå individuelle avtaler om gravstell og feste, utarbeide planer for kommunens gravplassbehov, være byggherre under bygging av gravplasser, skjytte gravplassarealene i kommunen som et verdig parkanlegg, og til sist møte lokale tros- og livssynssamfunn til årlig drøftingsmøte. Da gravferdsloven ble endret i 1997, ble ansvaret for gravferdsforvaltningen formelt overført fra kommunen til Kirkelig fellelsråd. Loven ga hjemmel for at kommunen fortsatt kunne ha dette ansvaret, og Sandefjord kommune er en av 5 kommuner som har en slik ordning, og som er i tråd med det som utvalgets flertall anbefaler. Det avholdes et årlig møte med Kirkelig fellelsråd som er godt fornøyd med nåværende ordning.

Rådmannen er prinsipielt enig i at det vil være fornuftig å samle tilskuddene fra stat og kommune til ett utbetalingssted med staten som utbetaler. Men det må skje på en måte som medfører at kommunens utgifter ikke øker.

Sandefjord kommune utbetalte i 2012 et tilskudd på kr 330 pr medlem. Med ca 5300 medlemmer på 150 tros- og livssynssamfunn i Sandefjord, var utbetalingen i alt kr 1.75 mill. I forhold til andre kommuner, er satsen lav bl.a. fordi Sandefjord kun har 4 kirker. Eksempelvis har Larvik 14 kirker.

Utvalget foreslår en felles sats for alle. Med utvalgets beregning på kr 490 som grunnlag for tilskuddet (2012), ville det for Sandefjord, medført en økt kostnad på ca 0,85 mill. Når dette beløpet, etter utvalgets forslag, skal trekkes ut fra rammeoverføringen fra staten til kommune, vil uttrekket, for kommuner som har en rasjonell drift av kirken og lave kostnader, medføre mindre muligheter til å videreføre andre viktige tiltak. Dersom en slik ordning skal gjennomføres, må det derfor sørges for at kommunen ikke blir økonomisk skadelidende.

Utvalgets påstand om at de administrative kostnadene kommunen har på tilskuddsberegningene og utbetalingene er betydelige, kan ikke rådmannen se gjelder for Sandefjord. Kommunen bruker maksimalt et ukesverk på dette og en reduksjon av kostnadene som dette representerer, vil ikke under noen omstendighet oppveie de anslåtte økte kostnadene.

Dersom kommunens tilskudd til trossamfunnene øker, vil det heller ikke bli likhet i forhold til kommunens kostnader til den norske kirke lokalt.

Rådmannen er enig i at en overføring av tilskuddsutbetalingen ikke besluttet før det er foretatt en gjennomgang i et utvalg av kommuner for å komme fram til en lik og riktig beregning av medlemssatsene. Sandefjord bør være en aktuell kommune i denne sammenheng.

Dokumenter i saken:

Trykte vedlegg:

Sammendrag og hovedsynspunkter NOU 2013 – 1, Det livssynsåpne samfunn.

Utrykt vedlegg:

NOU2013 – 1, Det livssynsåpne samfunn.